

25. nóvember 2004

Frumvarp til laga um skattskyldu orkufyrirtækja

Fjármálaráðherra hefur lagt fram á Alþingi [frumvarp til laga um skattskyldu orkufyrirtækja](#). En sama frumvarp var lagt fram til kynningar s.l. vor. Þá var frumvarpið sent ýmsu hagsmunaaðilum til umsagnar í sumar og hefur að nokkru leyti verið brugðist við athugasemdum þeirra í hinu nýja frumvarpi.

Frumvarpið tekur til fyrirtækja er stunda vinnslu, flutning, dreifingu, sölu og afhendingu á raforku og heitu vatni og er samsíð með það fyrir augum að tryggja jafnræði í skattalöggjöf á þessu sviði í takt við almenn samkeppnis-sjónarmið. Með frumvarpinu eru undanþágur orkufyrirtækja frá tekjuskatti og eignarskatti felldar niður en gerð er tillaga um að skattskyldan taki fyrst til rekstrarársins 2006 með álagningu árið 2007. Þannig gefst fyrirtækjunum svigrúm til að aðlaga fjárhæðir að skattalegum reglum við uppgjör skattstofna. Rétt er að geta þess að samkvæmt frumvarpi ríkisstjórnarinnar um breytingu á lögum um tekjuskatt og eignarskatt, er gert ráð fyrir afnámi eignarskattlagningar frá og með álagningu 2006 vegna eigna í árslok 2005. Verði frumvarpið að lögum kemur því ekki til eignarskattlagningar á orkufyrirtæki.

Enda þótt fyrir því kunni að hafa verið ákveðin rök á sínum tíma að undanþiggja orkufyrirtæki tekjuskatti og eignarskatti eru skilin milli þessara fyrirtækja og annarra fyrirtækja, sem eru að fullu skattskyld, ekki lengur skýr. Orkufyrirtæki greiða t.d. tryggingagjald og virðisaukaskatt og ýmis önnur opinber gjöld. Auk þess þarf að hafa í huga að auk opinberra orkufyrirtækja standa einstaklingar að félögum um byggingu og rekstur orkuveitna sem eru skattskyld með venjulegum hætti.

Lækkun tekjuskatts og hækkun barnabóta

Þær breytingar á skattkerfinu sem ríkisstjórnin hefur ákveðið og kynntar hafa verið að undanförmu hafa mjög mikil áhrif á ráðstöfunartekjur mikils fjölda fólks. Þó er ekki einfalt að einangra þátt skattkerfisbreytinganna í breyttum ráðstöfunartekjum vegna þess að laun munu efallítið hækka á þeim tíma sem skattalækkunir ná til. Því er einfaldast að sýna áhrifin miðað við núverandi tekjur. Ef laun hækka á næstu 3 árum munu þó allir greiða lægri skatta til ríkisins en ef skattakerfinu væri ekki breytt. Sé tekið dæmi af barnlausum hjónum sem hafa 2 m.kr í tekjuskattstofn (laun gætu verið allt að 2.160 þ.kr. þegar tekið hefur verið tillit til skattfrjálsra greiðslna í lífeyrissjóði) sjá þau fram á að ráðstöfunartekjur þeirra aukist um 112 þúsund krónur á ári eða tæp 6% sem er í formi niðurfellingar á skatti sem þau greiða nú en þau munu ekki greiða skatt árið 2007. Ef tekjur þeirra hækka munu ráðstöfunartekjur þeirra aukast enn meira. Barnlaust fólk sem er og verður innan skattleysismarka fær ekki auknar ráðstöfunartekjur við þessar breytingar.

Áhrif skattkerfisbreytinga

Hækkun ráðstöfunartekna 2004-2007 eftir hjúskaparstöðu og fjölda barna fyrir framteljanda með 2 m.kr. tekjuskattstofn

Hjón/sambýlis fólk	Yngri en 7 ára			Einstæðir foreldrar/Einstaklingar	Yngri en 7 ára			
	0	1	2		0	1	2	
Eldri en 7 ára	0	5,9	8,1	10,3	0	6,8	9,9	10,5
	1	7,3	9,6	11,0	1	10,1	11,3	12,8
	2	8,8	9,8	11,2	2	10,5	11,5	12,8

Í töflunum sem hér fylgja er að finna yfirlit yfir breytingu á ráðstöfunartekjum frá því í ár til ársins 2007 fyrir þá sem hafa 2 milljónir króna í tekjuskattstofn.

Tekjur ríkissjóðs jan-september		
12 mánaða breytingar, %	2002-2003	2003-2004
Skatttekjur alls	6,5	15,4
Skattar á tekjur og hagnað	2,2	20,4
Tryggingagjöld	10,1	10,1
Eignarskattar	-15,8	21,6
Veltuskattar	10,4	13,4
Tekjur alls	11,5	7,4

Gjöld ríkissjóðs jan-september			
12 mánaða breytingar, %	2002-2003	2003-2004	
Almenn mál	-0,7	9,2	
Félagsmál	11,7	10,0	
Atvinnumál	5,2	12,4	
Vaxtagjöld	-24,1	-7,4	
Önnur útgjöld	13,2	0,8	
Gjöld alls	6,2	8,7	

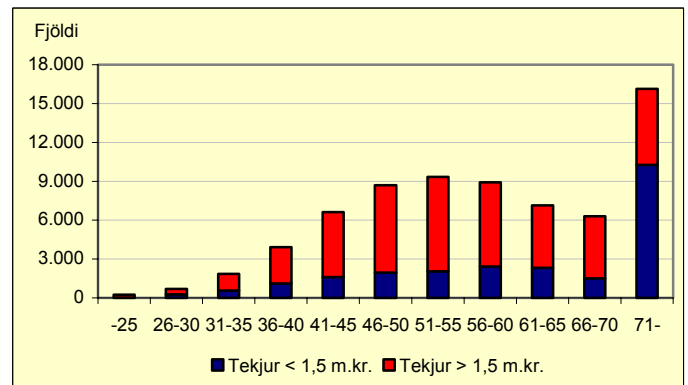
Önnur taflan sýnir breytinguna fyrir hjón eða sambýlisfólk og hin fyrir einstaklinga og einstæða foreldra. Lækkun tekjuskattsins ein og sér skilar hjónum og sambýlisfólki 5,9% aukningu ráðstöfunartekna og einstaklingum 6,8% aukningu miðað við 2 m. kr. tekjuskattstofn. Hækkun barnabóta, skerðingarmarka og -hlutfalls bætir síðan allt að því öðru eins við fyrir barnafólk.

Nánari upplýsingar um áhrif skattkerfisbreytinganna á einstaka hópa er að finna á [vefsíðu ráðuneytisins](#).

Niðurfelling eignarskatts kemur eldra fólki sérstaklega vel

Boðuð niðurfelling eignarskatta eykur ráðstöfunartekjur þeirra sem hafa greitt hann. En hverjir eru það? Það hefur löngum verið vitað að hlutfall þeirra sem greiða eignarskatt fer hækkanandi með aldri, enda ekki óeðlilegt að eignir fólks fari smám saman vaxandi eftir því sem líður á ævina og skuldir minnka vegna þess að þær eru greiddar niður. Það sem kemur þó kannski sumum á óvart er hversu margir eignarskattsgreiðendur eru með lágur tekjur en það er jú af aflafé hvers árs sem greiða þarf skattinn. Tæpur þriðjungur framteljenda sem höfðu 1,5 m.kr. tekjur eða minna árið 2003 greiddu eignarskatt. Þetta hlutfall hækkar eftir því sem tekjur eru meiri en fer þó aldrei yfir 70%. Árið 2003 greiddu framteljendur með innan við 1,5 m.kr. tekjur 36% af öllum eignarskatti sem lagður var á.

Fjöldi greiðenda eignarskatts eftir aldri og tekjum 2003

Eignarskattur er afgerandi mismunandi eftir aldri. Á meðfylgjandi mynd má sjá hversu margir framteljendur greiddu eignarskatt fyrir árið 2003 eftir aldri framteljenda annars vegar og eftir því hvort tekjur þeirra eru yfir eða undir 1,5 m.kr. Um miðbik æviskeiðsins eru milli fjórðungur og fimmtungur eignarskattsgreiðenda með tekjur innan við þessi mörk. Þegar framteljendur eru orðnir yfir sjötugt er staðan allt önnur. Þá eru næstum tveir af hverjum þremur skattgreiðendum eignarskatts með tekjur undir 1,5 m.kr. Fyrir þann hóp nam eignarskatturinn 3,4% af tekjuskattstofni að meðaltali. Þessi hópur er líka afar fjölmennur því alls greiddu á sautjándra þúsund framteljenda yfir sjötugt eignarskatt og þar af voru 10 þúsund með tekjur undir 1,5 m.kr. Niðurfelling eignarskattsins er því mikilsverð kjarabót fyrir eldri borgara.

Afkoma ríkissjóðs jan-september		
M.kr.	2003	2004
Handbært fé frá rekstri	-21.312	-10.405
Hr. lánsfjárfjöfnuður	-1.110	-2.436
Afborgun lána	-19.498	-30.843
Br. lánsfjárfjöfnuður	-26.233	-38.904
Lántökur	31.467	40.679
Greiðsluafkoma	5.234	1.775

Ýmsar hagtölur		
12 mánaða breytingar, %	2003	2004
Verðbólga - nóvember	2,5	3,8
Kjarnaverðb. I - nóvember	3,1	3,3
Launavísitala - október	5,5	5,3
Heildarvelta janúar-ágúst	0,0	9,6
Smá.velta janúar-ágúst	0,3	4,3
Atvinnuleysi - október	2,7	2,8